

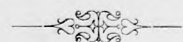
b) Gyűjtessenek össze és határozottassanak meg a Sepsí-Sztygyörgy város környékén előforduló pillangók.

c) Targyaltassék az inga mozgása. Minő alkalmazása van a gyakorlati élet és tudomány terén?

Hangverseny. A sepsi-szentgyörgyi ev. ref. Székely Mikó kollegium tanuló ifjusága márcz. 2-án tartja meg hangversenynyel egybeketött estélyét az ifjusági könyvtár és convictus javára.

A dévai kir. főreáliskola ifj. önképzőköre febr. hó 9-én tartotta meg rendes heti gyűlését Ferenczy Gyula tanár ur elnöklete alatt. — A tárgysorozat a következő vala: I. «Tóth Kálmán emlékezete», felolvassa Pakóts József; (dicséretes). II. «Egy kedves ember», előadja Fekete Károly; (egyszerű). III. «Mikes Kelemen és törökhoni levelei», írta Fried Ármán, felolvassa Vitán Gábor; (egyszerű). IV. «Judás», írta Várad Antal, szavalja Szabó B. (Különös hatással előadott szép szavalt, bírálók dicséretessel, tanár ur jóval fogadja el. Tehát jó). V. Első számú dolgozatot bírálja Fischer Ferencz. VI. «Zsibón», Boér Mihálytól, szavalja Krisán Márk; (egyszerű). VII. «Kölcsey hazafias költeményei», felolvassa Szoukoup Bálint; (jó). VIII. «Szép Ilonka», szavalja Gerey Lajos; (jó). — A gyűlésen Téglás Gábor igazgató ur is jelen vala.

A szentesi főgymnázium Horváth Mihály önképzőköre, 1895 febr. 12-én egy igen sikerült táncmulatságot tartott, mely anyagilag és erkölcsileg szépen sikerült. — A kör január 27-én a következő pályakérdéseket tűzte ki. A rendes tagok részére: 1. Szabadon választott tárgyú értekezés. Jutalma 10 korona. 2. Szabadon választott tárgyú elbeszélés, rajz, életkép stb. Jutalma 6 korona. 3. Műfordítás. Jutalma 6 korona. 4. Lyrai költemény. Jutalma 6 korona. A pártoló tagok részére: 1. Elbeszélés, tetszés szerinti tárgyú. Jutalma 4 korona. 2. Szabadon választott tárgyú leírás. Jutalma 4 korona. Ugyanezen az ülésen tartott meg továbbá a vizsgaválási-verseny, melyen Virágos Sándor VIII. o. t. Hangay «Fogadás» című monológjának az elszaválásával volt a nyertes. — 1894 február 10-én tartott ülésen az elbeszélésre, mint pályakérdésre beérkezett dolgozatok felett döntött a kör. A jutalmat nem adták ki, de azért a «Régi történet» című rajz szerzőjét, Ónodi Sz. Sándor VIII. o. tanulót megdicsérte. — A kitűzött pályázat határideje április 21.

«Kosmos» müintézet nyomása, Budapest, VI. Aradi-utca 8.

Szerkesztői üzenetek.

Jaszenovics J. Déva. Nem ezeruzával. Kaiser J. Rendben van. Kársley B. Eperjes. A szedő tévedése volt, ön helyesen írta. Ujra kiírni nem volna érdemes. Schwarcz S. Sopron. Kis türelmet kerünk, meg fogja kapni. N. N. Budapest. Sziveskedjék hozzánk faradni, a kívánt példányt rögtön átveheti. A pakolás és szállítás igen nehéz ilyen téli időben. tehát, hogy a küldeményben haj ne essék, csakis személyes megjelenése esetén adhatjuk át. Minő kitünő humorista lesz magából! Előre is örüünk annak, hogy zsenije megnyilatkoztatására mi vagyunk szerencsések először alkalmat adni. Látogatásának előre is örvendünk. K. F. Pápa. Versei nem ütök meg a mértéket. Szigeti R. N.-Kanizsa. Azt nem tesszük meg, hogy az iskolában feladott témákra mindenkinek vázlatot adjunk. Képzelmek csak, mennyi dolgunk lenne akkor. Halmay Gy. Miskolc. Köszönjük, az érettségi feladatok már minden intézetből megvannak. Deckert J. Eperjes. Maga jutalmat vár, hiszen még semmi szolgálatot sem tett. Onnét különben már többen is küldtek be tudósítást. Ha előfizetőink száma a negyedév végéig emelkedni fog, akkor minden tudósítónk fog kapni t. példányt. De előbb érdemet kell szerezni, mert csak azt lehet jutalmazni. Mi csak a szorgalmas tudósítóknak fogunk t. p. küldeni. Egy-egy közleményért nem jár semmi. Az önképző köröknek maguknak kell érdeklőben lenni, hogy működésükről a többi intézetek is hírt vegyenek, a mi azt hisszük, minden intézetnek csak előnyére szolgál. Fischer Irén. N.-Várad. Írása inkább fiura mint leányra vall, de kívánságát azért teljesítjük. Írjon nekünk egyszer egy levelet önmagáról s írja meg, miért járhatja a Tanulók Lapját, hogy tetszik az magának s mi tetszik benne. Brandt J. Kaposvár. Lap is, honorarium is egy kicsit talán még is sok lenne? De hát a lapot sem lehet egyszeri tudósítással kiérdemelni. P. S. Újvidék. Gyűjtőivet a kiadóhivataltól kérjen. B. A. A Hymnus parodiája nem közölhető. Tóth J. Sopron. Bármikor megrendelheti az előző negyedekét s a múltév is, ez utóbbit köve 2 frt 50-ért. Breit A. Szatmár. Hat osztály és jegyzői vizsga. Bányász J. Bpest. Ön beküldött hozzánk egy esomó talányt, sakkrejtvényt stb. s ezt írta alá: szerkesztette és combinálta Bányász Jenő középker. tanuló. Mi ezek közül egyet kiadtunk s a többire is rákerült volna a sor, — hanem a véletlen úgy akarta, hogy a maga első száma kockarejtvényét a febr. 13-iki postával Esztergomból egy Blumschein Tivadar nevű előfizetőnk is beküldte, de ő csak annyit írt alá: közli B. T. Nekünk csak az ellen van kifogásunk, hogy azt a rejtvényt, melyet maga is onnét írt ki, a honnan azt B. T. írta, miért adja azt nekünk «sajátja» gyanánt nem félt attól, hogy ha a neve alatt megjelenik az a rejtvény, előfizetőink, akik a forrást ismerik, tömegesen tiltakozni fognak az «elidegenítés» ellen? Ily módon nem volt nehéz önnök egyszerre 17-et beküldeni, de ezek után ne csodálja, ha mi a rejtvények eredetiségében nem bízva azokból nem fogunk közölni egyet sem, mert orgazdák nem akarunk lenni. Piukovics J. Újvidék. A pályatételeket azért nem közöljük, mert beadási határidejük már ugyis lejárt. A többiért köszönet.

Kiadóhivatali üzenetek.

Lapunk első hat számából minden példányunk elfogyott, úgy hogy azokat újból kell nyomtatnunk. Ujonan belépő előfizetőinket arra kérjük, legyenek szivesek türelemmel lenni míg a példányok elkészülnek, mert mi jegyzékbe véve azok neveit, kiknek az előző számok hiányzanak, pótlólag mindenkinek meg fogjuk küldeni az első számtól kezdve.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:	SZERKESZTI:	SZERKESZTŐSÉG
Egész évre 4 frt.	Dr. RUPP KORNÉL	Budapest, IX., Lónyai-utca 9.
Fél évre 2 frt.	főgymnasiumi tanár.	KIADÓHIVATAL:
Negyed évre 1 frt.		Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.
Megjelenik minden vasárnap.	Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda részvenytársaság.	HIRDETÉSEK
		felvetetnek és jutányosan számíttatnak.

ZSILINSZKY MIHÁLY.

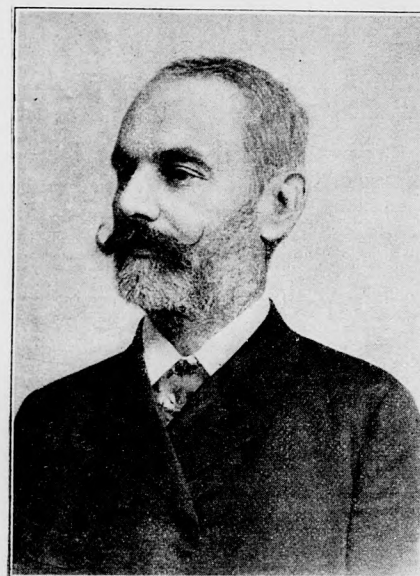
A közoktatásügyi miniszterium államtitkárává a felség a magyar kultúra egyik kiváló bajnokát nevezte ki.

Zsilinszky Mihály a munka embere. Egész élete a munkáé volt, a kulturális munkáé. És annak a poleznak, hova most feljutott, folytonos szorgalmas munkával maga rakta meg az alapköveit, verét kevervén a vakolat mészébe.

Nagyon is igazoltak tehát azok a nagy remények, melyeket az új államtitkár tevékenységéhez fűzünk.

Lelkes, lankadatlan tevékenységének, nagy tehetségének, buzgalmának és tettvágyának ime tág tér nyílik ez új állásán és a mi tapasztalatokat mint tanár, mint theologus, mint képviselő és mint főispán gyűjtött, azt mint államtitkár ugyancsak hasznosan érvényesítheti.

Mert Zsilinszky Mihály a vallás és tanítás ügyét életpályául választotta és mint végzett theologus és középiskolai tanár számos éven keresztül működött Szarvason. Innét választották országgyűlési képviselőnek 1875-ben és azóta ismételtén tagja volt a képviselőháznak. Majd Csongrádmegyé, 1892. év óta Zólyommegyé fő-

ispánja lett. A történettudomány és irodalom terén kifejtett buzgó és sikeres működése alapján a magy. tud. akadémia 1878-ban tagjának meg-

választotta. Eltekintve számos kisebb műveitől, hirlapi cikkeiktől, a melyekkel sűrűn találkozunk, Zsilinszky M. főbb munkái: A linezi béke, A régi magyarországygyűlések vallásügyi tárgyalása, Egyforradalmi zsinat és legutóbb megjelent műve: Széchenyi István és a nemzetiségi kérdés, a mely részint aktuális voltánál, részint a szerző békeszerető, jóakaratu fejtegetései alapján általános figyelmet gerjesztett az egész országban.

Tevékeny részt vett a zsinati és egyetemes közgyűlési munkálatokban. Elnöke a

Luther-társaságnak. A felsőmagyarországi hazafias tót közművelődési egyletnek Zsilinszky Mihály egyik megalkotója és több éven keresztül titkára és főtisztviselője volt.

Wlassich Gyula közoktatásügyi miniszternek bizonyára szerencsés keze volt «első munkatársának» megválasztásában. Olyan férfit vett maga mellé, a ki osztatlan bírja mindazok bizalmát, kik a magyar kultúra érdekeit szívükön viselik.

IRODALMUNK JELESEI.

— ARCZKÉPCSARNOK. —

BÁRÓ KEMÉNY ZSIGMOND.

(1816—1875.)

Ti nem ismeritek Kemény Zsigmond műveit, vizsgálatokat, kivületek is sokan vannak, a kik nem olvassák. Két oka van ennek. Egyik az, hogy nem forognak közkezen, könyvtárak rejtekeibe vannak eldugva, hol nehéz hozzájuk férni, meg a könyvkereskedők polezain állanak, hol drágán adják. Ez az egyik ok. A másik meg az, hogy Kemény nem ennek a századnak irt. Őt saját kora sem méltányolta eléggé, talán mert ellentétes alapokon írótársai, a szellemes Eötvös József könnyebb, élvezetesebb volt, mint Kemény, ki szokatlan világot vázol, «melynek árnyalatait és coloritjét az élet maga tölti be kérelhetetlenül, igazsággal.» «Legkevésbé barátai a fiatalok, pedig valóságos bánya az ő költészete, hol az ismeretlen ér tovacsalogat, új eret nyit és feledeti, mi van emlékezetünk háterében.»

Az elsón nem sokára segítve lesz. A költő legjobb barátja, Gyulai Pál közrebocsátja n.unkait, akkor hozzáférhetőbb lesz Kemény, mint eddig volt. Hogy ez segít-e a másik bajon, bajos eldönteni. A század szelleme nem tűri az erős logika lánczait, ennek nem kell a romantika alapján épülő költészet. Erős realizmus, könnyű mese, felületlen vázlatok, nagy, de markans vonások, mezitelen élet, melyben az emberek csak állati életük szempontjából méltók a megfigyelésre, — ez a mi századvégi irodalmunk jellemzése. A hol a szív ezerféle lüktetésének magyarázatát keresi a költő, mint azt Kemény is teszi, hol a lélektani igazságok alapján épül fel az erény kultuszának oltára, hol a törpe ember méltóságának lassankint tudomására ébred, hol minden történet azt

bizonyítja, hogy nem ábrándozásra születünk, hanem a tények kérelhetetlen ridegsége okulni, élni, munkálni tanít bennünket, «hol az emberek rajongását lehüti a keserű tapasztalás, ábrándjait meghazudtolja az idő, bizalmát kétségbeeséssé törpíti le a csalódás», gyakran kétséget támaszt a szívben az iránt, hogy költészet-e az, melyben az események logikája megdöbbsent, s nem szívesen olvassuk ma azt, a mi érkeinknek nem kedvez, hanem magunkbamélyedést parancsol s gondolkodni kényszerít az élet mivoltáról és a mulandóságról.

Kemény Zsigmond életrajzát megtaláljátok minden irodalomtörténetben. Az nem lényeges; működését méltatni nem a mi kis lapunk szűk keretébe való; ha olvasni akartok róla, olvassátok el Szász Károlynak fölötté mondott emlékbeszédét és a Budapesti Szemle 59. számában megjelent tanulmányt, mely őt mint regényírórt méltatja, — de leginkább olvassátok el az ő tanulmányait, s akkor meg fogjátok tudni, ki volt Kemény.

Ha tanulni akartok, akkor Keményt olvassátok, az ő könyvei az egész életet felölelik, mert mindenütt

az élet nagy képeit, azon szokatlan tényezőket fogjátok találni, melyek vagy embereket sodornak el magukkal, vagy népek sorsára vannak befolyással.

Regényköltészete egy-egy tragikus kép, — s bár eszményképeinket, ábrándjainkat lerombolja, alapeszméje mindnek való, igaz. Ha élni s az életet ismerni akarjátok, olvassátok.

Nem életrajzot akartam róla írni, csak figyelmeteket akartam föl hívni egy erős tehetség műveire, melyeket elolvasni ne mulasztátok el.

—r.

Milyenek leszünk férfikorunkban?

Lélektani tanulmány, írta: Szitnyai Elek tanár.

Nézd meg, van-e az ifjunak ambíciója és ha van, milyen irányú, megtudod milyen tehetsége van és milyen lesz férfikorában. A hajlamok szintén velünk született erők, melyek táplálékot keresnek. A kit ifjúkorában sem tudományos kérdések, sem művészeti themák, szóval az iskolai tanulmányok semmi ága sem érdekkel, a ki csak nagy nehezen lerázza magáról a terhet, az biztos lehet benne, hogy az férfi korában sem fog sem a tudomány, sem a művészet mezején jóra való munkásnak bevélni. Az meg, a ki ehhez még olvasni sem szeret, még kevesebbet fog lendíteni az emberiség ügyén. A ki az irodalom, a művészet, a történelem alkotásai, tényei iránt közönyös ifjú korában, az közönyös lesz mint férfi is. Jól megjegyezzük itt is, hogy azért az ily férfi is nagyon becsületes, hasznavehető polgár lehet.

Az ifjúkori ambíció nagyon sokat elárul. Ez mutatja az ifjú ideáljait, lelkesedését, eszmekörét, mintegy öntudatlan céljait. A ki 15—18 éves korában csak a játéknak él, a kinek minden ambíciója az iskolai élet falain kívül esik, az férfi korában sem fog tudni kötelességeinek megfelelni.

Az ambíció soha sem tagadja meg magát, mindig kitör. Kedvezőtlen viszonyok és körülmények között, azaz ha nem talál kellő táplálékot és kört, ott tör ki, mint a gőzgép gőze, a hol rést talál. Az ifjú csak annyit érez, hogy valami öserő hajtja, de még nem tudja merre induljon, alkotni szeretne, de még nem tudja, hogy mihez fogjon. Ugy érzi, hogy ő nem olyan közönséges lélek, mint kártyázó, léhaskodó társai, meg van győződve, hogy isteni szikra él lelkében, de az idegen viszonyok és körülmények még nem engedik, hogy lángra gyuljon. Innen van, hogy az ily ifjú egyik irányból a másikba vergődik és nem ismerve önmagát és tehetségeit, mindenfelét próbál. Mint kis diák majd oltárt csinál otthon, papi ruhába öltözve isteni tiszteletet tart és prédikál, majd muzeumot rendez be magának s mint valami physikus és chemikus kísérleteinek él, majd virágot, ásványt, bogarat gyűjt, rendez s egy nagy muzeumnak akarja megvetni az alapját, övéinek otthon, vagy gyengébb társainak előadásokat tart. Olykor társaival felfedező útra indul a szomszédos erdőbe és völgyekbe s mint egy kis Robinson valamely fa tövében messze menő terveket sző. Megpróbálkozik a festészettel, mert festő akar lenni, agyagból embert mintázgat, költeménybe, drámába fog, s ha meg-

lát egy jó színi előadást, csak színész szeretne lenni. Így vergődik sok ambíciózus ifjú lélek míg a hajlamainak teljesen megfelelő utat meglesi.

Sok nagy emberünk története bizonyítja, hogy az ember saját tehetségeiben és hajlamai-ban sokszor csalódik. Gr. Széchenyi István a katonai pályára lépett, pedig politikai reformatornak született, Arany, Petőfi színész akartak lenni, Kisfaludy Károly a magyar vigjáték atyja, mint képfestő járta be a külföldet, Vörösmarty M. ügyvédnek készült és a magyar költők királya lett, stb. Van arra is sok eset, hogy az ifjúkori álmok, mint élet célok a férfi életcéljai lesznek. Ennek legkiválóbb példája a mi Körösi Csoma Sándorunk, ki már 18 éves korában határozta el, hogy fölkeresi Azsiában maradt elődeinket. És megindult és évekig tartó millió szenvedéssel a Himalaia aljáig jutott.

Az eredmény tehát a melyhez ezek fonalán jutottunk az, hogy: a kiben ifjú korában nincsenek magasabb ambíciók, az közönséges, hétköznapi ember fog maradni férfi korában is.

(Folyt. köv.)

¶ levél.

— Elbeszélés a Tanulók Lapja számára. —

Írta: GAAL MÓZES.

Olyan élénken emlékezem a két testvérré, mintha most is szemem előtt látnám, pedig innen s tova kerek húsz esztendeje történt az, amit elmondandó vagyok.

— Új fiúk jöttek! — suttoztak az intézetben a kisebbek — új fiúk . . . de azok nem árvák, mint mi, fizet érettök az apjuk húsz forintot is egy hónapra.

— Hátha nagyobb darab kenyeret kapnak frustukra, mint mi!

— Az ám, tejet isznak köménymag leves helyett.

— Finom nadrágjuk van és kemény galérjuk.

— Be jó dolog gazdag fiúnak lenni!

Bohó gyermek-megjegyzések, tele éhséggel és naivsággal, isten adta áldott éhség, be sokszor átkoztalak akkor, s milyen nagyon kívánlak most.

Mi diákok higgadtan fogadtuk az «új fiú»-kat. Az egyik zömök, vakmerő tekintetű, a másik magasra nyult, merengő arcú volt. A kisebbiknek két gomb hiányzott a kabátján, a nagyobbiknak óraláncza s hihetőleg órája is volt, ámbátor ebben egynémelyikünk kételkedett, mert szokásos vala nálunk apróbb diáknál a jámbor világnak az óralánczozal téve-

désbe ejtése. Ládánk kulcsára 12 krajczáros lánczót akasztottunk, s a mellényünk zsebében hordoztuk.

Mind a világ azt hitte, hogy *óránk* van, a mi nem csekély előkelőség színében tűnt fel. Sokan ügyes mozdulattal ki-kivették a láda kulcsát, s nézegették, hogy hány az óra. És azt hívték, hogy az egész város látja őket, bámulja őket.

Az új fiúknak nagy vasas-ládát cipelt be a házi szolgál. Erősen nyögött, hihetőleg azért, hogy legalább öt krajczárt kapjon a fáradságáért.

Kapott is a merengő arcútól, de nem őt, hanem két krajczárt. Az sem vala az idétt kicsi pénz. Mikó Janesi két krajczárért az első emeletről is leugrott volna.

Egyébiránt a kisebbik hamarabb közénk szokott. Még az nap este összeverekedett Szabó Ferivel, s diadalmasan a falhoz szoritotta, hanem a mákos kalácsból, mely a vaspántos ládából került ki, egy teremtett állatnak sem adott egy falatot sem.

Ez a szükkeblőség nagy megbotránkozást okozott az első gimnazisták között. Formális összeesküvés szövődött ellene, olyan formán, hogy a legjobb tanulóknak «becsületére» kellett fogadnia a következőt:

— Sem élve, sem halva oda nem adom neki a latin praeparatiomat, isten engem úgy segíjen!

Nem is kapta meg, de nem is kellett neki, mert az indiánus-játékok kieszelése csaknem minden idejét igénybe vette, s rövid idő múlva a leghirhedebb «Börharisnya» lett belőle — egyuttal a leghanyagabb diák az intézetben.

A nagyobbik, a merengő arcú, szenvedélyes regényolvasóvá nőtte ki magát, se látott, se halott, ha egyszer a kezébe vette Feval, Montepin, Ponson és társainak hosszú lélekzetű meséit. Bevonta magát valamelyik szögletbe, s úgy falta a betűket, mint a legéhesebb diák a frustukra kapott kenyeret.

Sajátságos két fiú volt: egyik a megtestesült elevenség, tetőtől-talpig ördög, nadrágnak, kabát-nak halálos ellensége, könyveit olesó áron eladta, s a gimnáziumnak nem volt az a nebulója, ki több kiflit fogyasztott volna óráközökben, mint ő. A másik hallgatag, méléző, látszólag közönyös minden iránt, a mi nem illett be regényes álmáinak a keretébe.

Igénytelen themákról hat öles dolgozatokat írt, melynek tizedrészit hagyta meg a tanár, a többit vörös-czeruza pallosával irgalmatlanul lefejezte.

Úgy kellett annak lennie, hogy ezeket a jó

módú fiúkat azért adta be az apjuk a mi intézetünkbe, hogy láttára a kis igényű, nagyszorgalmú árva-fiúknak, kordájában az intézeti szigorú rendnek: megjavuljanak.

Úgy kellett lennie mondom, mert valahányszor az apától levelet kaptak: a nagyobbik el-elkomorodott, olyankor még a regény sem izlett neki. Két óráig méregette hosszú lábaival a szobát, mely elegendő nagyságú vala arra, hogy ötven diák megférjen benne. A kisebbik rendszeren azt vigyázta a levél felbontásakor, hogy nem hull-e ki belőle holmi festett papírdarab, bankó czédula, minthogy erősen vágyakozott egy valódi indianus pajzsra meg tomahawk-ra.

Úgy látszik, hogy az apa levelei következetes harczot folytattak, a kisebbiknek gondatlanságával, a nagyobbiknak regény-olvasó megtevelődésével. Az is kitetszik, hogy ezeknek a leveleknek egyhamar nem lesz foganatja szemben a kisebbik szilaj játékkedvével.

Történt, hogy egy viharos indianuscsata alkalmával «Börharisnya» három derék ablakablát hasított szíven egyetlen dárdhajítással. Ez a cselekedet páratlan vala az indiánus-irtó háborúk történetében, ámde nyomós következménye, az első igazgatói megrovás nem maradhatta el. «Börharisnya» ritka lélekjelenléttel tűrt a sorsnak eme keserű csapását, sőt titkon biztatta társait, hogy legközelebről még többet is várhatnak tőle.

— Eredj, ne henczegj mondá a «Kigyóbör», az ő letepert vetélytársa, majd ad nekéd a bátyád, ha újra becsizál a direktor úr...

— Nekem? . . . kiáltá fel a sértett önértzetnek méltóságos hangján «Börharisnya» . . . nekem, a bátyám? . . . Senkitől sem félek.

— Látjuk mi, beszélhetsz jó vitéz.
— Fogadjunk két krajczárba, hogy a bátyámat is megverem? — mondá kipirult arczezal a kétségbevonat hős.

Vala pedig két krajczár előttünk rémitő összeg. El is szörnnyülködtünk a vakmerőségen.

Ki tették a két krajczárt a vetélkedők, Habok Pali átvette, mivelhogy őt választották meg versenybíróknak.

(Folytatjuk.)

Milyenek vagyunk diákkorunkban?

— Irta F. K. tanár. —

Hogy a Szitnyai tanár ur cikkét olvasom a Tanulók Lapjában, nem állhatom meg, hogy annak mintegy kiegészítéseül egyetmást én is el ne mondjak.

Eszembe jut az én diákságom, újra ott látom magamat a gymnasium alsó és felső osz-

tályaiban, azután iskolatársaimra gondolok, a kik már mind meglett emberek.

Ha azután végig nézek rajtuk, hogy mik most, s összehasonlítom azzal, hogy milyenek voltak tanuló korukban, akkor igazán el kell ismernem, hogy Szitnyai tanár urnak igaza van abban, hogy az emberben már tanuló korában megvan a csirája annak, hogy milyen lesz férfi korában.

Az első osztályban voltunk vagy százhuszan — mert akkor még nem volt az a miniszteri rendelet, a mely megtiltja 60-nál több tanuló fölvetelét. A második osztályba már csak vagy hetvenen jutottunk, a harmadikba negyvenötön s a nyolczadikba már csak tizennyolezvan, mint olyanok, a kik az első osztálytól kezdve végig jártuk az intézetet. Az időközben máshonnan jövőekkel negyvenötön tettünk érettségit.

Az első osztályos tanuló társaimra már nem emlékezem, még a nevüket sem tudom, de azokra, a kikkel együtt haladtam fölfelé, nagyon jól emlékezem s ezek közül akarok egyikről-másikról megemlékezni.

Tanáraink közül néhány egészen föl vitt benünket. Ezek ismerték és szerették tanítványait, de mi is szerettük őket. Mi, a megmaradt tizennyolez, tanultunk is.

Az alsóbb osztályokban divatban volt a lapdázás, a futóméta játék. Milyen hősök voltak ott — a rossz deákok. Engem, ha néha-néha közéjük vetődtem, csak kegyelemből vettek be, persze, mert ütni nem tudtam, — hanem annál jobban meg tudtam csinálni a latin gyakorlatomat — s ha úgy kifutás közben megdobtak s így az ellenpárt került fölül, no hiszen volt ne mulass. Kilöktek a komániából. Búsan néztem, hogy kiabálnak «lapdát ide, lapdát, lapdát», — azután ekotródtam haza. Otthon aztán elővettem a szép könyveket, verseket írtam ki belőlük, azokat meg is tanultam, utleírásokat, történeteket olvastam, de minden könyvből kiírtam valamit. Nagy passióval foglalkoztam a latin nyelvvel, mert érdekelt a szép nyelvezet, annak a titkai, s gyöngébb társaim előtt érthetetlen szabályai előttem világosak voltak, tisztán állottak. Néha-néha egy-egy jeles férfiú életrajzát is olvasván, föltűnt előttem, hogy majdnem mindenikről azt írták életíról, hogy «már tanuló korában szívesen olvasta a klasszikusokat, szerette Ovidot és Horacot, kívülről tudta Vergil sok részét, idézeteket tanult Ciceroból» stb. Én ugyan nem készültem jeles férfiúnak s bizony nem is lettem azzá, hanem azért arra mégis kíváncsi voltam, hogy ugyan mit irhattak ezek az írók, a mi olyan nagyon szeretni való lehet rajtuk.

Először is Ovidiust ismertem meg, úgy husvét után a negyedik osztályban. Nálunk akkor a Tirocinium poeticum járta s tudunk belőle vagy kétszáz hexametert kívülről. A prosodia elemeit úgy hallomás után megtanultuk, mert a mi jó öreg tanárunk nem szerette a könyvet. Azt akarta, hogy figyeljünk s úgy tanuljunk. Lestük is minden szavát. Nekem megvolt az a rossz szokásom, hogy minden szót mintegy elkaptam s papírra vettem. Olyan régi gyakorlatos füzetből megmaradt tiszta lapokból varrtam össze egy kis füzetet, aztán abba írtam mindent, otthon aztán külön füzetbe szépen letisztáztam. Milyen csekély munka volt az! Alig néhány sor naponkint, s azt megtanulni gyerekség volt. Őt percz, s mi a papíron volt, már az enyém is volt, mert belevéstem az emlékezetembe. Hanem azért az a sok «pár sor» egy hónap alatt mégis szép portiót tett ki, s úgy örültem ilyenkor, mikor a sokat kevés fáradsággal, úgy szólván játszva megtanultam. A vesszőesomót is milyen könnyű vesszőnkint széttördelni.

Igy történt aztán, hogy a prosodiával tisztában lévén, neki fogtam Ovidius olvasásának. Ovidiushoz pedig úgy jutottam, hogy a padláson kutatva, régi, ócska, szüette latin könyveket találtam s ezek közt volt egy XVII. századbéli latin Ovidius s annak egy magyar fordítása icy ezimen. «Az orras Ovidnak keservei».

A bányász, ki gazdag arany érre bukkan, nem örülhet jobban, mint én ennek a gazdag fölfödésnek. Bizony nem tudom, hogy kerültem le a padlásról, csak arra emlékezem, hogy szörnnyű szívdobogással nyitottam ki a «szent könyvet» s mohón ettem a betűket. Istenem, milyen boldog is voltam, hogy megértem az «Aurea prima sata est aetas» jelentését. Be szívesen szótároztam mellette, hogy tanultam és declamáltam e verseket, mintha csak imádságot tanultam volna. Az igaz, hogy az «Aurea prima»-ban nem találtam semmi különöset, de hát ennek a nyomán kellett elindulnom, hogy megtaláljam azt, a mit azok a nagy emberek olyan sokra becsültek Ovidiusban. Hogy akkor, gyerek koromban még sem találtam meg, nem rajtam mult.

(Folyt. köv.)

☪ király könyve.

— Irta: Mosdósy Imre. —

(9. folyt.)

Azt hitte, álmodik . . .
. . . Álmodott is, — mert keserű lett másnapra ébredése.

Mielőtt Misó fölébredne, nézzünk be Mátyás

királyhoz, a ki, mint mindig, úgy ma is korábban kelt, mint Misó, a kinek különben ez egyszer mentségére szolgál, hogy a tegnapi és tegnapelőtti lovas-utazás igen kimerítette.

A király kora hajnalban könyvtárban járkel . . .

A könyvtár — a híres Corvina-könyvtár, mint ezt máig is emlegetik — a palota egyik legnevezetesebb része, mely már egyedül is európai nevezetességüvé tehetné volna Budát. A rendes bemenet a déli oldalán van, de van több ajtó is rajta, melynek kulcsai a királyi párnál vannak. A déli szögletszoba gömbalaks a legszebb kilátást nyújtja dél és kelet felé. Itt a sok matematikai eszköz között volt egy nagy gömb, melyet két genius tartott s melyen a csillagok állása volt festve az 1469-ik évről e felirással:

Cum Rex Mathias suscepit sceptrum Bohemae Gentis talis erat lucida forma poli.*

A könyvtár két nagy teremből állott s az épület azon részében volt elhelyezve, melyet Mátyás a Zsigmondtól maradt palotához toldott. E két terem előtt félkörű előterem volt, melyen a bejáratnál a király, Hunyady János és Hunyady László szobrai állottak.

Az egyik teremben a görög, magyar, német, arab, zsidó, szír és khald, a másikban a latin nyelven írt művek szakok szerint rendezve láthatók. Különösen a latin irodalomból minden addig megjelent munka megvolt.

A könyvek pergamenre valóan írva, selyembe kötve, ezüst kapesokkal ellátva s mindenikre Mátyás czimere, a gyűrűt tartó holló festve. Voltak ugyan könyvek arany és ezüst táblákba is kötve, de ezek száma kevés, úgy szinte a nyomtatott példányok is kisebb mennyiségben voltak.

A könyvek száma ötvenezer volt. A könyv-állványok faragott fából voltak, gazdagon meg-aranyozva, a könyveknek a portól való meg-óvására drága szövétű függönyök, itt-ott mesterséges himzés és arany és ezüst ékességekkel ellátva szolgáltak, némelyek közülök himzett fölrírással a tudomány azon szakát jelentették, melyhez az ott levő könyvek tartoztak.

Az osztályzatok alsó részei ládaalakúak voltak, hova a nagy könyveket rakták. Mátyás folyton tartott harmincz ügyes és a festésben jártas iródiákat, kiknek a máshonnan, főleg a Konstantinápolyból szerzett munkákat kelle leírni. Volt azonkívül a budai palotában egy

* Ilyen volt a csillagok állása, mikor Mátyás király a cseh nép felett a kormányt átvette.

könyvnyomda is, mely a könyvtár számára szüntelenül a könyveket készítette.

Most is ott volt a könyvtárban a tudós Raguzai Felix, a könyvtár őre, ki levett süveggel vezette körül a királyt, mutogatva neki az azóta lemásolt könyveket, mióta a király nem volt a könyvtárban. A király meg-megállt a gyönyörű faragványokkal diszitett emelvények előtt.

— Tedd fel a süvegedet, Felix, náthat kapsz, — mondá tréfásan a király.

Felix föltette a esucos, ezukorsüveghez hasonló prémes szélű sipkát, a mi akkoriban divat volt, és megmutatta a királynak azt a könyvet, melyben egyik lapon a szélire a jámbor másoló odairta magyarul, hogy »ihatnam!« A király nagyot nevetett neki s miközben a könyvet a drága ezédrusfából készült tokba visszatette, (minden könyvnek volt ilyen tokja) tréfásan megjegyzé:

— Hivd meg, fiam Felix, azt a másolót magadhoz vaesorára s itasd le a nevemben . . .

— Meglesz, felség . . . mondá Raguzai Felix.

E közben a király félrehuzta az egyik szakasz előtt csüngő, arannyal átszótt selyem függönyt, mely mögött a könyvek álltak s így szólt:

— Vedd le, fiam, a Sirius Italicus könyvét, átlapozom még egyszer, igen tetszik nekem, mert fejedelmeket, harczokat énekel s magam is azzal töltöm időmet, nem hiába, hogy fiatal koromban is sokszor átolvastam! S aztán ne hadd elfelejtenem, a napokban irok Pomponius Laetusnak, megköszönöm neki a figyelmét, hogy a római nyomdászat első művéből engem megtisztelt . . .

— Nem felejtí azt el felséged úgy sem, bölcs gondja kiterjed mindenre . . .

— Ne hizelegj ember, mond a király mosolygva fenyegetve Félixet, mert ha elfelejtem, lefejeztetlek.

— Akkor inkább minden nap eszébe hozom felségednek, szólt a könyvtárnok és előhuzta rejtékéből a ezédrusfa-dobozt, melyben a Sirius Italicus könyvének állnia kellett volna.

— Nincs itt a könyv! kiáltott a könyvtárnok elhülve.

— Nincs? Hol van tehát? kérdé a király.

Bezzeg lett riadalom a könyvtárban, az egész királyi palotában.

Ellopták a király egy kedves, igen drága könyvét, a király haragszik, egyszerre elterjedt a hír a palotában, a városban.

Ma napság bizony aligha csapnának olyan lármát egy eltűnt könyv miatt, még ha valami kis mezővárosi szerény olvasó-egylet volna is a megkárosított s nem a gazdag Mátyás király,

hanem akkoriban a könyv, a szép, a jó könyv igen nagy kincs volt. Különben meglehet, nem mondom, hogy maga Mátyás király is nem nyugodott volna-e bele könnyebben, ha más valamelyik könyve vész el, s nem éppen az, melyet emlékül a római tudós könyvkiadótól kapott . . . Bizonyos, hogy ez a dolog bántotta annyira. Talán még ekkor se szomorkodott volna, ha azokból a kötetekből veszett volna el, a melyeket úgy szeretett Mátyás, hogy fiának, a később sokat hányatott Corvin Jánosnak nevelőjét, Ugoletti Tádét elküldte Flórenczbe, a hol akkor a nagy tudomány és művészetkedvelő Medici hercegeknek volt világhírű könyvtára és aztán e könyvtárban a legbecesebb könyveket és kéziratokat lemásoltatta a Mátyás király könyvtára számára.

De nemcsak a király, hanem Raguzai Felix is kétségbe volt esve. Hisz első sorban őt terhelte a felelősség, ő a hibás, hogy nem tudott ügyelni rá. A király jószívűen vigasztalta, biztatta ugyan őt, hogy keresse, nem tévedt-e más szekrénybe, vagy más tokba . . . De Félix egyre azt hajtotta, hogy ha a tokjában nincs, akkor sehol sincs. Én magam tettem bele vissza ma két hete . . .

A király egy székre ülve várta végig, a míg elébe vezettek minden szolgát, a ki a könyvtár körül őrt állt két hét óta és minden íródeákot, a kik másolták, rajzolták és festették a szép könyveket — míg Félix mindeniket ki nem kérdezte, hogy nem látták-e a könyvet.

Senki se látta: biz ez szörén-szalan eltűnt. Mig ezek a palotában történtek, azalatt a Gellérthegy alatti kis házban, hol Bogdán Máté lakott, maga elé idézte Misót és röviden csak ennyit mondott neki:

— Készülj, Misó, jössz a királyhoz!
(Folyt. köv.)

Csokonai és Petőfi.

— Írta dr. Major Károly. —

Mindig érdekes és tanulságos különböző korok nagy alakjainak egybevetése. Az egyező és eltérő vonások megvilágítanak sok, rejtélynek tetsző jelenséget, s megadják a mértéket a rokon szellemek értékének helyes megállapítására.

A XVIII. sz. Petőfi és a XIX. sz. Tyrtæusa szinte ellenállhatlanul kinálkozik ily vizsgálódásra. Sok az egyezés irodalmunk e két kiválósága között, pályájuknak nemesak külső viszonyaira, egyéniségükre, hanem költészetük irányára is. És ezen hasonlóságok, összetalálkozások nem csak a véletlen játéka, nem is csupán esetlegességen alapuló, mint első pillanatra gondolni

lehetne. Mélyebbek, lélektani természetiek. Némelyikök a kor irányából, melylyel a legszorosabban összeforrtak, szükségszerűleg következnek, más részök meg a genie fogalmától már majdnem elválaszthatlan.

A mult évszáz utolsó fele és a jelen 40-es éveie az átalakulás korszakai. A változás forrongásaival mindig együttjár bizonyos nyersség, durvaság és végtelenség. A lángelméket pedig épen az különbözteti meg a közönséges méretű emberektől, hogy ők egyesítik magokban legteljesebben koruk összes vonásait: erényeik és jelességök mellett a hibát és hiányt, a foltot és fogyatkozást. Gondoljunk csak Shakspere korára és halhatatlan drámáira. A mi Csokonaink dévaj-ságai, szertelenségei, — miken a széplelkű Kazinczy annyira megbotránkozott — Petőfi szilaj vadsága, — mit utóbb a Petőfianusok túlságba hajtottak — sem mentek a shaksperie szélsőségektől. De ők csakúgy gyermekei koruknak, mint amaz, ép úgy fogadnak el hatásokat attól, mint a nagy britt költő. S valóban, a min napjainkban megbotránkozunk, megértette és szívesen is megbocsátotta e genieknak koruk. Csokonait tapsolta, sőt hátorította az a könnyű vérű, erkölcsileg laza társadalom, mely épen a költő »makaesul vidám lelkének« kitérésében találta legnagyobb gyönyörűségét. Petőfiért rajongott a »Fiatal Magyarország,« mert benne és költészetében látta megtestesülni mind azt a tüzet, szenvedélyt, nem egyszer féket vesztett szilajságot, mely a merész elhatározásokra, nagy tettekhez készülő nemzet ifjúságát szokta jellemezni.

A kor irányának azonos indítékai, alaptermeszetök közös sajátságai alakítják tehát elsősorban kettőjök jellemét s hatnak költészetök kifejlésére. Már származásuk, neveltetésök és az iskolai pálya is szembeszökő egyezést mutat. A debreczeni seb orvos fia és a kis körösi mészáros gyermeke a nép kebeléből származnak. A közös eredet vezetí geniusokat, hogy költészetükkel az irodalomban megneemesítsék azt az elemet, mely a politikai életben is utóbb tényező lesz. Fajuk, s a nép iránt érzett szeretetöknél talán csak édes anyjokhoz való ragaszkodásuk erősebb és fokozottabb. A korán árvaságra jutott Csokonai az önfeláldozó anya szeretetében találja meg a legnemesebb szívet (Gerson de Malheureux II. 3., Csokonainé levele), Petőfi mélyen érző szívéből a lobbanékony, haragjában sokáig engesztelhetetlen atya ellenében az anya elnéző, megbocsátani kész odaadása fakasztja a gyermeki szeretet, fiúi kegyelet költészetének irodalmunkban eladdig, szokatlan örök szép sorait (Távolból. Füstbe ment terv. István öcsémhez. A jó öreg korecsmáros. stb.) E rendkívüli szere-

tetnek kifolyása, hogy az anya kedélye reájok mély és állandó hatásu, mint akár Goethénél, vagy a mi Vörösmartynknál. Az anyai szeretet gyöngédsége és gyöngesége fejt is ki bennök majd azt a könnyen sejtethető érzékenységet, mely az élet mostohaságai közt utóbb szenvedélyes daczozá és makacssággá erősödik.

Iskolai pályájuk is nem oly zavartalan, rendez mederben haladó, mint a Kazinczyé, a szelid Köleseyé, a melázásra hajló gyermeké Vörösmartyé, vagy az inkább nyugodt Arany Jánosé. Ha e részben rokonságot kellene keresnünk, inkább Berzsenyire és a Kisfaludyakhoz lehetne őket hasonlítani. A kollegiumi, iskolai élet apró viharai, majd erősebb rázkodásai a vérmérsék közösségén kívül e ponton a geniek kibélyegző sajátságait tükrözik. Azok közé tartoznak, kik iránt az iskola nem táplál vérmes reményeket. De nem is annyira az iskolai tudomány képzi őket, talán legkevésbé Petőfit (V. ö. A természet vadvirága), mint elmélyedések, az iskolán kívül önszorgalmuk, a geniebe oltott tudásvágy, mint épen Csokonait. A kor iránya különben is önkénytelenül is kifejté az ifjuban a készséget az iskola mellett az önművelés kiegészítő munkájára. Csokonai éjjeli-nappali szorgalommal tanulja a klasszikai s modern nyelveket (olasz, német, francia), olvassa Metastasiót, Mathisont, Blumauert, Bürgert, Tassot, Boileaut, Popet, Rousseaut! Szeret tesz oly aethetikai tudásra, minőt korában csak egy Kazinczynál, Baecányinál s utóbb is csak keveseknél találunk. Petőfi, a mint öntudata és költői értékének felérzése határozottabb alakot nyer, genialis könnyedséggel egészíti ki hézagos ismereteit, a modern irodalmak termékeit eredetiben olvassa. (Claudius, Mathison, Heine, Schiller, Beranger, Shakspeare, Byron stb.) s ha elméleti tudása — a mi épen előnyére válik — alaposág tekintetében előképének tanultsága színvonalára a szó szigorúbb értelmében nem emelkedik, mindent felőlelő látásával, művész ösztöne megsejtéseivel betölt oly hiányokat, a minőket másoknál sem az iskola, sem a magántanulmány nem ellensúlyoz. Az ilyen természetek csak a teljes szabadságot ismerik, a merev formáknak, az alkalmazkodásnak esküdt ellenégei: az értékét érző, független szellem száz esetben inkább esik excessusokba, sem hogy a mindenkit általános kötelező rend előtt meghajoljon. Innen van, hogy Csokonai kollegiumi pályája utóbb egyszerre megszakad: innen Petőfi szt.-lőrinczi, gyönki, pesti, aszódi, selmeczi, pápai odysseiája.

Van, bizonyára, a lángész e vonásaiban sok túlhajtás, kirívó különcködés, s e nemű félre-

esapásaikban, még ha a viszonyok alakulásából egyet-mást ki is magyarázhatni, példányképül sem Csokonai, sem Petőfi nem szolgálhatnak. De lehetnek könnyelműek, szenvedélyekben gyakran végletesek, erkölcsi tisztaságuk épen marad, lelküket jellembeli folt pillanatra sem homályosítja el. Pedig viszontagságos életükben a kétségbeesés, a nyomor sötét árnyai nem egyszer kísértének. Debreczentől a kálvinista temetőig, Kisköröstől a segesvári halmok közös sírgödreig küzdelmek és megpróbáltatások szegélyezik az utat. Örökös bolyongás a sorsuk. Mintha Tinódi, Ballassi vándorlásai már fátumszerű örökségképpen szállanának a magyar poetákra. A szegény Csokonai élete vergődés, pályája keserű csalódás, tört remény. Petőfit 16—22 éves koráig mint «sötét árnyék követi a nyomor és lelki fájdalom». A létért, önfentartásért mérték fölötti harcot vívnak. Csokonai hálátlan korban, midőn irodalmunk csak kialakulóban van, akar megélni a költészethöz: oly időben keres reményt veszve, sikertelenül, munkái kiadására Maece-nast, a midőn — mint Berzsenyi írja megdöbbenő igazsággal — «a nagyok az anyanyelvet cigány nyelvnek nevezik, s a legjobb poetát legteljebb is joenlatornak nézik.» De a nélkülözés, szenvedés — mi csak nagy lelkek tulajdona — nem töri meg őket. A sors mostohaságai között csak itten-ottan borul el lelkük: kedélyök vidám derűjét nem hervasztja el a közöny, részvétlenség dere. Profétai látással megsejtett jövődjük tudata a független szegénységben megmenti őket az elaljasodástól, sülyedéstől.

(Folytatása következik.)

A forum Romanum.

(Képünkhez.)

A régi forum egy töredékét ábrázolja képünk. A rómaiak minden tért forumnak neveztek, így tehát Rómában sok forum volt, — mégis a tulajdonképeni forum alatt a Capitolium és Palatinus között levő tér értendő, melyről a Capitoliumra a via sacra-nak nevezett út vezetett. A forum Róma viszontagságos helyzete alatt sok változáson ment keresztül. Egy részét a köztársaság idejében Julius Caesar, más részét a császárok alakították át, változtatták, építettek rajta és romboltak. Annyi tény, hogy ez volt a világáros legfényesebb helye, a nagyvárosi élet központja.

Ma e fény és pompa romokban hever a Campo Vaccinonak nevezett elpusztult helyen, de e romhalmaz alól is elő-előtűnik az ó-kor

A FORUM ROMANUM.

kolosszal nagysága s ragyogványa s ócska, poros könyvek rongyolt leveleinek segélyével a megmaradt csonka oszlopsorokból, egy-egy párkánydarabból, összetört szobrok kezeiből és lábából, a hatalmas templomok, csarnokok egy szögletkövéből fölépíti a nagy multat a képzelet s szemünk elé állítja a forum Romanumot, a milyen az Róma virágkorában s a pazarfényű császárok idejében valószínűleg lehetett.

Az érettségi feladatok az 1893/94-iki tanévben.

20. Kassai főgymnasium.

Magyar nyelv. 1. Magyarország a 150 éves török uralom idejében. 2. A fénytani készülékek és alkalmazásuk. 3. A komikum és tragikum lényege és megnyilatkozásuk magyar költészet műtermékekben.

Német nyelv. 1. A régi germánok szokásai.

Latin nyelv. A római legiók lázadása Germaniában.

Görög nyelv. Plato, Protagoras. Pábeszéd az erényes nevelésről.

Mennyiségtan. 1. Valamely mértani sorban a negyedik és első tag közötti különbség ugy aránylik a második és harmadik tag közötti különbséghez, mint $6 : 1$; az első, második és harmadik tag összege $= 63$. Mekkora ezen sor első tagja s hányadosa? és mennyi 4 első tagjának összege? 2. Mily nagy azon test felszíne és térfogata, mely ugy származik, hogy egyenlő száru háromszöget alapvonal körül megforgatunk, ha az egyenlő száru háromszög alapvonalát a következő egyenlet:

$$(x+8)(2x-3)+x^2 = (x-47)(x+2)+82x$$

nagyobb, egyenlő szárait pedig ugyanezen egyenlet kisebb gyöke határozza meg?

21. Kolozsvári kath. főgymnasium.

Magyar nyelv. 1. Párhuzam Horatius és Berzsenyi költészete között. 2. Széchenyi és Kossuth politikai törekvései, tekintettel irodalmi munkáikra is. 3. A mikroszkop szerepe állattani és növényteni gyarapításában.

Német nyelv. Solon és Croesus. Szinnyei József Iskola magyar nyelvtanából. 85. lap.

Latin nyelv. Vergilius ifjúkora cz. szabadon szerkesztett darab fordítása.

Görög nyelv. Herodotos, VIII. könyv. 108. fejezet.

Mennyiségtan. 1. Egy kut furása összesen 3437,5 frtba került. A szerződés olyképpen kötött, hogy minden következő méter furásáért 0,11 frttal többet fognak fizetni, mint a megelőzőért s az utolsó méter furása 26,2 frtba került. Mennyibe került az első méter? Milyen

mély volt a kut? 2. Hány köbméter föld szükséges egy szabályos hatoldalú, csonka gualaalaku dombhoz, melynek alsó alapélét ezen egyenletnek

$$(x+8)(2x-3)+x^2 = (x-47)(x+2)+82x$$

nagyobbik gyöke, felső élét pedig ugyanezen egyenlet kisebbik gyöke határozza meg (méterekben). A gula oldaléle 10 méter.

IRODALOM.

Verne Gyula összes munkái jelennek meg olcsóbb és egyedül jogositott képes kiadásban a *Franklin-Társulatnál*. A vállalat három hetenkint megjelenő 20 kros füzetekben indul meg. Verne régi ismerőse már a magyar közönségnek, különösen az ifjuságnak. Jól mondja a kiadó ajánlatában: Nem szorul dícséretre Verne Gyula az ifjuság előtt. Nem egy munkája kedves ismerőse neki. Elragadtatással barangol a Verne mesélte kalandok világában s rajong e nagy festő káprázatos leírásaiért. Feszült érdeklődéssel követi őt fel a csillagok titokzatos világába, le a tenger néma mélységébe, hogy bámulója legyen a természet csodáinak; vele megy az északi és déli sark jégsivatagai közé és Brazília ezer és ezer éves reneteg őserdőibe; körülutazza a földet, lehatol annak központja felé és bekellandozza a felhők világát; az afrikai sivatagok kiellensége, a tropikus vidékek bujasága, mint egy óriás panorama vonulnak el szemünk előtt ezer meg ezer képpel, föld felett és víz alatt. S a természet nagyságát tarkítja a bámulatos kalandok számtalansága az emberi ész legteljesebb legesodálatosabb találmányainak sokasága. S a merre megyünk vele, a hová követjük őt, lépten-nyomon a multság mellett ott a tanulság. A fizika törvényei, a földrajz, a természettudományok, a technika eredményei, a történelem tanulságai, mind-mind mulatva lesznek a mieink. Nincs író, ki méltó versenytársa lehetne ebben Verne Gyulának. Az eddig megjelent öt füzet a «Rejtelmes sziget» folytatását közli Szász Károly fordításában s rendkívül gazdagon van illusztrálva. Az eredeti diszkiadás 27 művészi fametszete magyarázza bennük a regényes és megkapó események sorát. Ez új olcsó kiadás egy-egy füzetének ára 20 kr. Kapható bármely hazai könyvkereskedésben. Előfizethető a vállalatra 1 frtjával 5 füzetre akár a Franklin-Társulatnál, akár a könyv-árusoknál.

A Szalay-Baróti-féle Magyar Nemzet Történetéből most jelent meg a 8-ik füzet, melyben Szent László és Kálmán királyok uralkodásának története van a szokott alaposággal megírva. E füzethez is két gyönyörű műmellékletet csatoltak a kiadók: az egyik Echter festménye után az augsburgi esatát ábrázolja, a másik Geiger rajza után azt a jelenetet, midőn Szt. István elfogja Gyula vezért és családját. A szövegbe nyomott képek száma ezuttal tízenyolcz: egytől-egyig vagy egykorú rajzok vagy természet után készült ábrázolatok, vagy pedig egyes nagyhirű festmények reprodukciói. Így mindjárt a füzet elején találjuk Székely Bertalan híres freskóját. László király átkel a Drávan, utána következnek: Sváb Rudolf német király, (a merseburgi székes-egyházban levő sírfeléről.) Szt. László fej-ereklyetartó szobra. Salamon állítólagos tornya Visegrádon. Kun Lovas. Szt. László pecsétje. Szt. László karesont-ereklye tartója. Szt. László és neje. Szt. László ezüst pénze. Kálmán király pecsétje. Keresztes vitéz az első keresztes háború idejéből. Normann gyalogos vitéz a XI. századból. Normann lovas vitézek a XI. századból. Zára. V. Henrik császár pecsétje. Dömös. Ismételve figyelmébe

ajánljuk e kitünő munkát minden magyar olvasónak. Ára füzetenként 30 kr. 60—65 füzetben a mű teljes lesz.

Milleniumi történet. Az Athenaeum r.-társulat kiadásában megjelenő «A magyar nemzet története» című tizkötetes nagy munkának (milleniumi kiadás.) tizenkötödik és tizenharmadik füzetét most vettük. A tizenkötödik füzetben Magyarország honfoglalás előtti történetének második könyve kezdődik, melynek címe «Pannónia és Dácia.» szerzője Kuzsinszky Bálint. Magyarország civilizációjának történetében legtöbb nyomot hagyott hátra a római kor, mely hazánk földjére is ráütötte az ő polgárosító bélyegét. Az előadást azok a díszes illusztrációk élénkítik, melyek a szöveghez vannak csatolva. Erre a korszakra vonatkozó képek közül alig hiányzik egy is ezekből a füzetekből. A római impertorok képei közül közölyve van Agrippának a párisi Louvre-ben őrzött mellszobra, Tiberiusnak a vatikáni muzeumban levő szobra, Germanicus márványszobrának rajza (a Louvre gyűjteményéből), továbbá Domitius álló szobra (vatikáni muzeum), Hadrianus páncélos mellszobra (a nápolyi muzeumból), Marcus Aurelius mellszobra (a római capitoliumi muzeumból), ezen kívül Decebalus dak király mellszobra a londoni British Museumból. Ezekben a füzetekben találjuk Traján római diadal-oszlopának összes csoportképeit, melyek Pannónia és Dácia meghódítására vonatkoznak, így az egyik műmelléklet a római sereg atvonulását tünteti fel a Duna hajóhidján. Ugyancsak Traján híres dunai hídja számos képen és a hidépítés emlékére vert ezüst pénzek hasonmása van bemutatva. A tizenkötödik füzet első műmellékletét kell még külön kiemelni, mely Feszty Árpád körképének «Aldozat hadurnak» részletét a leglátványosabb fénynyomathoz tünteti fel. Egyes füzet ára 30 kr. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 90 kr. Félévre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

FEJTÖRŐ.

41 1. Számítási kérdés.

Egy körülzárt vár őrsége az élelmi készlettel kijön 156 napig, a tartalék 195 napig, a polgárság 260 napig. Hány napig érik be azzal valamennyien?

42 2. Földrajzi kérdés:

Melyik az a fürdő, melynek vize vasas hévíz, mely a legnagyobb ritkaságok közé tartozik? Melyik megyében fekszik? Forrásai igen nagy mennyiségű vas által tünnek ki s még szén- és kénsavas meszet is tartalmaznak. A vizet különböző bajokban inni szokták. Mi ellen használják?

43 3. Történelmi kérdés:

Ki volt az a németalföldi családból származott gróf, a ki V. Károly császárt híven szolgálta s hadjárataiban sikeres részt vett? Hogy viselte magát ennek utóda alatt? Mi történt vele ekkor? Hol s mikor született? Hogyan halt meg?

44 4. Természetrizai kérdés:

Az emlősök melyik családja az, a melyhez a legkisebb kérdőzők tartoznak? A déli vidékeken, többnyire egyenként élnek. Melyik állat ismeretes e családban legjobbban? Fő ismertető jegye az, hogy egy, az orvosi alkalmasban levő és a közéletben is ismert drága szert szolgáltatja. Ez állat különben 1 m. hosszú és 4 cm. magas.

5. SAKREJTVÉNY.

— Magyar Dénestől. —

da	ke	ri	Sor	nek	sebb	be
Va	so	egy	ve	é	lek	dél
ka	rü	gya	Föl	sze	sel	re
si	dj	a	si	ke	fe	s lé
sze	it	ber	rü	va	né	vés
em	az	Egy		M. D.	sziv	tag

Csak azoknak neveit közöljük, a kik legalább 4 rejtvény helyes megfejtését beküldik a határidőig. A megfejtők közt egy értékes könyv sorsoltatik ki. **Megfejtési határidő: 1895. március 16.** A határidőn túl beérkező talánymegfejtéseket nem vesszük figyelembe.

A 8-ik számban közölt talányok megfejtése: Számítási kérdés: Az a kerti munkás x napig dolgozott, $36 - x$ napig pedig nem. Tehát:

$$2,5x - 1,5(36 - x) = 30$$

$$x = 21$$

$$(36 - x) = 15.$$

Földrajzi kérdés: Moszkva, nagyorosz kormányzóság, fővárosa *Moszkva*, a hason nevű folyó mellett. Jelenleg koronázó és második székváros. Az «oroszok szent városa.» Egyetem, művészeti, kereskedelmi, keleti akadémia stb. A város közepén van Kreml. — **Történelmi kérdés:** Nagysallói esata. Első sorban a 17. 19. és a Don Miguel zászlóaljok vívták ki a babért, a kika 24.000 főből álló ellenséget keresztül üttek Nagy-Sallón; második sorban a 3. és 9-ik, a Wasa és Schwarzenburg zászlóaljok tüntették ki magukat. Az osztrákok 2000 halottat és ugyanannyi foglyot veszítettek, míg a honvédek vesztesége csak 600 ember volt. — **Természetrizai kérdés:** Fenyő rigó (turdus sikaris) másnéven fenyő madár — Krametsvogel. — **Sakrejtvény:**

Fölvéve a hajnal piros köpönyegét
S eltakarta vele az égboltnak felét,
De nem volt oly kényes a bársony ruhába,
Hogy be ne tekintsen a szegény csárdába. —

Szótagrejtvény: Gula
York
Ulrik
Iama
akarat
ige
pokol
ármány
Iátszat.

Gyulai Pál.

Képtalány: Toldi

Miklós.

Helyesen megfejtettek: az 1—7 számúakat: Magyar Dénes, Mayer Leo, Egressy Árpád, Lévai Nándor, Klekner Emil és Wickl Kálmán, Würtzler Vilmos, ifj. Papp János, Erdődi Szilárd és Kálmán; az 1—3, 5—6 számúakat: Wohlstadt Ervin, Vincze Aurél, Hunyady

Ferencz, Harmath István; 4-7 számuakat: Linke Tivadar, Schwab Gyula, Tichly Zoltán, Schlesinger Béla, Richter Vilmos, Tattárszky Andor, Mestyányek István, Breit Antal, Peér György, Bergstein Zsigmond, Lövy Soma, Pletikoszics András, Horvátszky Tamás, Hubatovszky Jakab, Matolay József, Klein Adolf, Szigeti testvérek, Weisz Jenő; az 1, 2, 5-7 számuakat: Sramkó Loránd, Ligeti Ernő, Zamaróczy Zsigmond; az 1, 4-7 számuakat: Krajcsovicz József, Tóth Gyula, Raaber Lajos, R. Nagy Jenő, Görgey Miklós, Reinitz Győző, Blach Ferencz, König Jakab és Schaffer Gyula, Gerstner Rezső, Völgyi János, Peresics Károly; 1, 2, 4-7 számuakat: Kaltenacker Károly, Neumann Vilmos, Krenner Zoltán; 1, 3-7 számuakat: Varga Elemér, Kaiser Lázár, Franek Zoltán, Kun Béla, Nemes Elemér, Lauschmann Emil; a 3-7 számuakat: Klein Gyula, Jelenik Géza, Schleicher Aladár, Braun Győző, Oppenheimer Ferencz, Grünbaum József, az 1, 3, 5-7 számuakat: Stefan Gusztáv, Erdélyszky Zsigmond, Schleiffer Frigyes, Lipcsey Leo, Szabó Jenő, Baumann Jenő, Kinnert Győző, Reinholcz Károly, Ferber Jenő és Győző; a 3, 5-7 számuakat: Rosenberg M., Balázs Ferencz; a 2, 5-7 számuakat: Eder Ferencz, Mold Ferencz; az 1, 5-7 számuakat: Kovács Lajos, Tenner Marcz, Delkin Rezső, Stein Mór, Vidákovich Dániel, Weisz Árpád, Nagy Ferencz, Weisz Ignác, Szöke Jenő, Böszörményi Jenő, Sáfár Elemér, Gödri Béla, Holczmann Mór, Kovács János, Dukesz A., Fábianics Lajos, Sült Lajos, Tautsitz Félix, Biela Ernő, Hegedüs Béla, Lindauer Ferencz, Balkányi Kálmán és Béla, Weiner Jenő, Szárnyas Kálmán, Lamm Ottó, Nagy Ferencz, Bogdány Géza, Slosser Ferencz, Pethe Lajos, Wechsler József, Lacza Vilmos, Lichtnecker Ferencz, Erdélyi Géza, Csinszák László, Bruck Géza, Stefanovics Gyula, Hodács Ágoston, Mezei Izidor, Mészáros Ernő, Máté Károly, Hahn Hugó, Fried Géza, Mathé József, Paskuj Alajos, Pathó Tivadar, Berger Dezső, (2, 4-7) Rosenberg Antal (2, 3, 6, 7), Unger Pál (1, 4-6) Luszt Ferencz, (2-7) Jeszanovics István, (2, 3, 5-7) Olenau József, (1, 2, 5, 6) Jánosa István, (3-6) Bubicz Jenő (1-4, 6, 7)

A jutalmat Horvátszky Tamás (Szabadka) fogja megkapni, ha teljes címét közli velünk.

Sokszor kértük előfizetőinket, hogy címüket mindig írják ki.

FELADATOK

1. Az I. és II. oszt. tanulók írják le mai nyelven Helai Gáspár meséjét: *A kesselőről és egyéb apró madarakról*. A kesselő vendégséget hirdete az apró madarak között, mivel hogy születe napját illeni akarná. Az apró madarak nagy örömmel elmenének a vendégségbe. És midőn minnyájan begyűltenek volna, a kesselő bezárta az ajtót és fogdosni kezdte őket és melyeszteti az egyenként megenni. Így lakának szegények a vendégségbe. Értelme. E fabula inti a szegényeket és alárenden valókat, hogy az ő hivatalyokban megmaradnyanak felebb való rendre ne igyeközzenek hágni. És hogy megelégednyek avál, amit Isten az jó voltából nekik ad, noha nem igen sok az. Ne társolkodnyanak egybe a nagy dusokkal és döllyfösekkel, mert nem egybe valók. Hamar megváltoznak a nagy urak és ottan kész a pálteza, vagy ötte meg az eb a háját, avagy nem. Salomon is azt mondgya: Hogy job tenéked egy darab száraz kenyered igassággal és csendes lelkiismerettel, hogy nem kazdagnak az ő nagy sok pippérés tál etke.

2. A III. IV. oszt. tanulók írjanak le valamely jelenet ábrázoló képet. Mintának ideirunk egy ilyen leírást. *Gyermekek a veszélyben*. Tegnap a képképzőművész

egy képet láttam, amely mély benyomást tett reám. az előtérben levő vasúti síneken két kis gyermek játszott. Az egyik négy, a másik két éves lehetett. Mögöttük látszott az őrház félig nyitott ajtajával. Jobbról látni lehetett a füstölő vonat fenyegető közeledését. A kavicsos és homokkal játszó kicsinyek háttal voltak fordulva és sejtelmük sem volt a veszély nagyságáról, melyben forogtak. Balfelől a gyümölcsösből egy asszony rohant elő kiterjesztett karokkal, és lobogó hajjal. Minden vonása a legijesztőbb aggodalmat árulta el, nyilván, a veszéllyel fenyegetett gyermekek anyja volt. A háttérben a közeli falu tornya látszik, míg a kék dombon a temető kökeresztjei fehérlettek. Az aggasztó bizonytalanságban a miatt, vajjon az anya még jókor fog-e érkezni, úgy éreztem, mintha nekem kellene odaugranom, hogy az ártatlan kis gyermekeket a bizonyos veszélyből kiragadjam.

3. A felsőbb oszt. tanulók dolgozzák ki e tételt: *Szerénység az ifjú díszé*. Vázlat: I. Minden életkornak meg vannak a maga sajátlagos erényei. Az ifjút főleg a szerénység illeti meg, amely abban áll, hogy sem magunkat nem tartjuk igen nagyra, sem embertársainkkal szemben nem támasztunk túlságos követelményeket. Látni való, oly tulajdonság ez, amely senkinek sem válik kárára, de mégis első sorban szükséges és hasznos az ifjúságra nézve. Vajjon miért?

II. A Díszére válik a szerénység az ifjúságnak azért, mert az ifjú

1. külsőleg még nem bír önállósággal, hiszen szülei, tanárai nevelik föl, ezek vezeték s ezeknek intézkedéseitől függ;

2. bensőleg még csak fejlődésben levő valami; hiányozván tőle az ismeretek, a belátás, az élettapasztalat, itéleteiben tartózkodónak kell lennie, — még nem szerzett érdemeket s így igényei sem lehetnek, — a kik föltötte állanak a kör, tapasztalatok és érdemek tekintetében, azokat utánzandó példakül kell tekintenie a magaviseletre nézve.

B. Hasznos és szükséges is a szerénység az ifjúságnak, mert csak általa szeresheti meg másoknak szeretetét, elnézését. — az a tudat, hogy még nem kész ember, ösztönzi a munkásságra s élénken föntartja benne a büzgöságot, hogy derék emberré váljék, — a szerénység révén meghajlik az előtt, a mi derék, jelentékeny, érdemes s a jó példák utánzására serkenti, — fogékonyá teszi a tanácsok, útatisítások iránt egy a tudományok körében, mint a gyakorlati életben.

III. Kötünk ezekből, hogy a szerénység becsülést, szeretetet, az egyéni gyarlóságokkal szemben (s kinek nem volnának gyarlóságai?) elnézést von maga után. Csak vigyázzon az ifjú, hogy szerénysége ne legyen ál, hanem valódi szerénység, azaz ne titkolja, ha van benne jóra valósság, ne emelje hízgeléssel másokknak jelességeit, ne legyen alattomosan megalázkodó, hanem igyekezzék átlátni, milyen végtelenül messze van a tökéletességtől, ismerje el, hogy a legtöbb jó tulajdönt másoknak köszöni s mindig a nála jobbakkal hasonlitsa össze magát. Csak a valódi szerénység teremti meg a becsülést, az erényekben való tökéletesedéseit s mások türelmét és elnézését.

Megfejtési határidő: 1895. április 15. A legjobb dolgozat írójának a szépirodalmi könyvtár egy kötetét tűzzük ki jutalmul.

A 24. számban közölt feladatok megfejtését beküldték: Az anya karácsonyfája címűt: Dörfler Nándor; Hazaszeretet címűt: Weisz Árpád, Mosdósy Andor, ifj. Pap János.

Az 1. számban közölték: Az unalom címűt: Bernolák Kálmán, Daláry Iván; Mire tanítják... címűt: Bruck Géza, Benda Jenő, Cziegler Mór, Szöllösi Tivadar,

dar, Lövinger Pál; Napoleon és Hannibal címűt: Bubicz Jenő, Trostler Jakab, Ferber Jenő, Kun Béla, Szruka György.

A 2. számból: Mondatok írása: Bernolák Kálmán; A falu télen címűt: Berkovics Miklós, Fehérváry Gyula, Balázs Ferencz, Farkas István, Haszler Károly, Szigeti Vilmos, Berger Béla.

A 3. számból: Aesopus és a szamar címűt: gróf Eszterházy Alajos, Hecksch Ödön; A gonosz mostohát: Haszler Károly; Szülőföld és haza címűt: Leopold Lajos, Müller Jenő, Ebinger János.

A 4. számból: A ki úgy beszél... címűt: Lévai Nándor.

Jutalmat nyertek: Mosdósy Andor (Temesvári fg. 7. o. t.) Bernolák Kálmán (Besztercebányai fg.) Szöllösy Tivadar (S. A. Ujhelyi gmn.) Bubicz Jenő (Nyitrai fg.) Szruka György (Szarvasi fg.) Fehérváry Gyula (Soproni kath. fg.) gróf Eszterházy Alajos (Bpest, Eszterházy u. 30.) Leopold Lajos (Bajai fg.)

Dicséretre méltó dolgozatokat írtak: Ferber J., Trostler Jakab, Benda Jenő, Kun Béla, Ebinger János, Müller Jenő, kiknek jutalmat csak azért nem adtunk, mert tekintettel arra, hogy a beküldött dolgozatok majdnem mind igen szépek, egy-egy pályázaton ugysis több jutalmat osztunk ki, — s így minden dolgozatot nem jutalmazhatunk könyvvél, csak elismeréssel.

Leopold Lajos dolgozatát pedig a jutalmon kívül közlésre érdemesítjük s közlését a mint terünk engedni fogja, megkezdjük.

VEGYESEK.

«Vigasz». Bizonyára értesültek már olvasóink, hogy az alföldi inségesek megsegítésére Budapesten egy nagy bizottság alakult, melynek a legelőkelőbb közéletű férfiak és nők a tagjai. Ennek a bizottságnak megbízásából *Hecsi József*, a kiváló író egy rendkívüli fényvel kiállított emlékalbumot szerkeszt «Vigasz» címmel. Természetesen az ifjuság szívének is meg kell dobbannia, midőn a magyar haza, a dús magyar alföldi népet szenvedni, éhezni látja, az ifjúságnak is sietni kell, hogy erejéhez képest hozzájáruljon a nyomor enyhítéséhez. Erre legjobb mód az, ha a «Vigasz» című albumra, melynek tiszta jövedelme az alföldi inségesek javára fog fordítani, előfizetnek és a «Vigasz»-ra az előfizetések gyűjtését minél szélesebb körben megindítják. De nem csak a jótékony ezélt szolgálják az előfizetők, de egyúttal nagy becsü irodalmi és művészi műhöz jutnak. Épp ezért ifjusági egyletek, önképzőkörök stb. siessenek minél előbb előfizetni erre a nagy értékű és a jótékonyezélt szolgálatában álló remekműre. A gyűjtőívek mai számunhoz mellékelve vannak. Az előfizetések az album szerkesztőjének címére (Aradi-u. 8.) küldendők.

Figyelmeztetjük előfizetőinket, hogy az irodalmi pályázatok beadási határideje márcz. 30-án lejár. A dolgozatok szépen, tisztán, olvashatóan s a papírnak csak egy oldalán írva küldendők be a szerkesztőségbe (IX. Lónyai-u. 9.). A pályázatra való jogosultságot igazoló czimszalag melléklendő.

A budapesti ev. ref. főgymnasium ifj. önképzőköre f. hó 2-án tartotta 16-ik rendez. gyűlését. Miután a kör a márcz. 15-iki ünnepély műsorát megállapította, Petrich VII. o. t. Szász Károlynak a «Versszavaslásról» írott művét ismertette. Ezután Felföldy VI. o. t. Poé Edgar «A holló» cz. költeményét szavalta, a bírálók szerint meglehetősen sikerrel. A gyűlést Neumann VIII. o. t. felolvasása zárta be, ki Vörösmartynak «Az uri hölgyhöz» cz. ódáját fejtegette. A felolvasásért a kör a szerzőnek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

A budapesti ev. ref. főgymnasium ifjusága f. hó 2-án igen sikerült hangversenyt rendezett Szalay K. tanár ur elnöklése alatt. A műsor a következő volt: 1. Székely Imre: Magyar ábránd. Zongorán előadja Petrich B. (VII.) 2. Palotásy: Magyar dalok. Hegedűn Weisz Lajos (V). 3. Roboz Ágnes. Szavalta Derencsary (VII). 4. Chopin: Es-dur walse. Zongorán Debreczeny (VIII). 5. Vonós négyes. (Mozart) és Boecherini: Menuett. 6. Beethoven: Egmond nyitány. Zongorán négykézre Debreczeny és Gregersen (VIII) 7. Kedves ember (monolog). Szavalta Forschner (VII). 8. Raff: Polka de la Reine. Zongorán Rerrich Ferencz (VIII). A hangverseny tiszta jövedelme az ifj. segélyegylet javára fordittatik.

A kecskeméti állami főreáliskola önképzőköre f. hó 2-án tartott rendez. gyűlésének tárgysorozata a következő volt: 1. «Rablótorony» (népmondai elbeszélés), bírálta Tápay Zsigmond VII. o. t. Ugy a dolgozat, mint a bírálat a jó fokozatban részesült. Az elbeszélés szerzője ismeretlen kíván maradni. 2. «Desperátur» (monolog Gabányitól), szavalta Aszódi Mihály VIII. o. t. A kitünően sikerült szavallatot a kör egyhanguan a dicséretes érdemfokozatra tartotta érdemesnek. 3. «Ki, ha én nem!» (vig elbeszélés), bírálta Simon, Lajos VII. o. t. Az elbeszélés, melynek tárgya Apaffi Mihály fejedelemisége idejéből van véve, a megemlékezés részesül. Szerzője Rothbaum Gyula VII. o. t. A bírálatot a kör szintén megemlíti. 4. «A gölyhöz» (Tomba). Szavalta Szombathy László VI. o. t., ki ez alkalommal is bebizonyította, hogy belőle idővel jó komoly szavaló válik. Szavallatát a kör jóra méltatta. 5. Költemény, bírálta Aszódi Mihály VIII. o. t. A költemény

az elvetés, a bírálót pedig a dícséret fokozatában részesült.

Matinée. A m. kir. Ferencz József nevelő intézet folyó hó 3-án az intézet dísztermében sikerült ünnepélyt rendezett. A növendékek a zene és énekszámoknak, szavalatoknak érdekes sorozatát mutatták be a nagyközönségnek, melynek soraiban ott láthattuk Zsilinszky Mihály vallás és közoktatásügyi államtitkárt, és még többeket társadalmunk jelesei közül. Különös tetszésben részesült Szent-Iványi József VII. o. növ. értekezése «Tompai allegóriáiról». Az alaposan felfogott és szépen kidolgozott munka hangos tetszésnyilvánítást keltett a közönség soraiban. Nagy sikert aratott még a műsornak másik főpontja a «Titus» című dalmű nyitánya, melyet az intézet zenekara adott elő. A többi szavalat és zeneszám is tetszésben részesült s egészben véve az ifjúsági ünnepély szereplői kérdemelték a közönség elismerését.

A nagykovácsi ref. főgymnasium önképzőköre febr. 23-án tartotta 17-ik rendes gyűlését Szabó G. ifj. elnök és Mészó G. tanár úr felügyelete alatt. Sorrendje: 1. Főjegyző felolvasta a múlt gyűlés jegyzőkönyvét. 2. Nagy B. VIII. o. t. szavalt Petőfi «Vándorlegény» cz. költeményét, nem sikerült, III. fokot kapott. 3. Titkár felolvastott 2 költői művet bírálatokkal együtt. A szerzők s az egyik bíráló jelígis levelei elégték, a másik bíráló Araszki S. VIII. o. t. 4. Sáfár B. VIII. o. t. szavalt Petőfi «Egy gondolat bánt engemet» cz. rapsodiáját, részben sikerült, II. é. fokozattal. 5. Alexich M. VIII. o. t. Toldy Ferenczről tartott felolvasását a kör elismeréssel vitte jegyzőkönyvbe. 6. Seiler A. VII. o. t. szavalt Szentjóni Szabó László «Az együgyű paraszt» cz. költeményét sikerült, I. é. fokozattal.

A késmárki ev. lyceum fényesen sikerült hangversenyt rendezett. Tiszta jövedelme mintegy 101 frt, mely a zene- és dalegyet szükségleteire fordítottatott.

A kesmárki evangélikus lyceum febr. 27-én Votisky Károly tanár úr vezetése alatt rendes gyűlést tartott. A jegyzőkönyv hitelesítése után két verses mű bíráltatott. Az egyik tudomásul vétetett, tehát szerzője ismeretlen maradt; a másik méltányoltatott, szerzője: Kovács Imre (VII.). Hozattak ezenkívül még rendszabályok is, mely után az ülés elhalasztatott.

A szatmári Kazinczy-önképzőkör febr. 21-én tartotta rendes gyűlését. A jegyzőkönyv hitelesítése után a rendes tagok névsorát olvasta fel László J. VIII. o. t. Ezután a «Buzentói sir» (műfordítás) bírálatát következett. Lükő G. VIII. o. t. és Sindellár J. VII. o. t. kifejtve a

fordítás silányságát, visszautasítanak. 2. Thieffenthaler E. VIII. o. t. szavalt egy monologot Szigligeti Ede «Borics»-jából, mely szavalatot bírálói László J. VIII. o. t. és Veres B. VII. o. t. teljesen sikerültnek ítélték. Ezzel a gyűlés feloszlott.

A kassai kath. főgymnasiumi ifjuság Bajzáról nevezett önképzőköre febr. hó 16-án tartotta VII. rendes gyűlését ngos Szieber Ede tank. főgazgató és főtisztelendő Heffler Konrád tanárelnök úr jelenlétében. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése után Nemeth Lajos (VIII.) bíráló szavalt Petőfi «Az utolsó alamizsna» cz. költeményt, bírálta Kosztka Imre bir. elnök. Dícséretre méltatott. Horváth Lajos (VIII.) bíráló bírálta Vergilius Aeneisének VI. éneke cz. műfordítást. Dícséretre méltatott. Szerzője Kollarik Kálmán. (VIII.) Laczkó András (VII.) bíráló szavalt Arany «Rachel siralma» cz. költeményét, bírálta Jaeger Béla (VII.) bíráló. Jól sikerült. Bezsilla Vilmos tag szavalt Petőfi «A rab» cz. költeményét. Bírálta Strasser Sándor (VII.) bíráló. Jól sikerült. Farkas Gyula (VIII.) elnök bírálta «A tapasztalás mint szellemi életünk föltétele» cz. művet. Dícséretre méltatott. Szerzője Kosztka Imre bir. elnök.

A nagybányai kir. állami főgymnasium önképzőköre folyó év január hó 20-ától febr. hó 23-ig Szitnyai Elek tanár úr jelenlétében három rendes és két bíráló gyűlést tartott. Két gyűlésen felolvasás is tartatott, névszerint: «A esillagos éj, (Hoitsy P. nyomán)» szerzője és felolvasója Gyirász László VIII. o. tan.; «A diák természetrajza. (Krakoviczer nyomán.)» Szerzője és felolvasója Jozepovic Hers VIII. o. tan.

A kör munkásságát illetőleg a fenn jelzett időközben beérkezett 12 mű, nevezetesen 1 méltatás, 1 elbeszélés, 1 chria, 1 tartalmi egybevetés 1 fordítás németből, 2 rajz, 2 értekezés, 3 vers. Megbíralás alá került 8 mű, melyek közül a következő kettő lett elfogadva: «Mikor megjő szépen a kikelet» (vers), szerzője Gyirász László VIII. o. t.; «Berzsenyi: A magyarokhoz, Kölesey: Hymnus, Vörösmarty: Szózat» (tartalmi egyb.) Szerzője Holló Gy. Gellért VIII. o. t.

A székesfehérvári kath. főgymnasium február 24-én tartotta tizenegyedik gyűlését, a melyen a napirend előtt megállapították a márczius 15-én tartandó gyűlés programját. Azután megbíralták Farkas Béla VIII. o. t. «Dalra fiuk» című költeményét s mind a három bíráló elfogadta. «A pénzhamisító» cz. elbeszélést azonban nem fogadták el. Szerzőjét nem nevezték meg. Szavaltak: Ereki Károly VII. o.

t. Büntárs-t Jókai Mórtól. Veöröss Ignác VII. o. t. Lengyel anyát, Felt Lipót V. t. Munkácsi várt Petőfi Sándortól. Kiss Vilmos VI. o. t. Szegény vándorlegény cz. balladát. A mi után egy felolvasás következett Engelhardt Ferencztől «Mikes leveleiről.» Művét egymás véleményétől eltérően, egyesek megdicsérték, mások csak meglehetősen találták.

A m.-szigeti ev. ref. lyceum önképzőköre márczius 2-án tartotta 18. rendes gyűlését Vékony A. tanár elnöklete alatt. 1. tárgy a versenyszaválás volt. Az elnök a szavalatok megbíralására egy 5 tagu bizottságot jelöl ki, 3 szavaló jelentkezett, a kik közül Gundelfinger E. VII. o. t. szavaltat találatot alkalmassnak a márcz. 15-iki díszgyűlésre. 2. alkalmi óda (márcz. 15-re) érkezett be, melyeknek bírálatát az elnök a jövő gyűlésen terjeszti a kör elé. Gutmann M. VIII. o. t. bírálta a «Lehunyt a nap» cz. művet 2. fokra. Szerzője «füzfa poéta» álnév alá rejtőzött. Pénztárnoki jelentés. Azután még az elnök jegyzőkönyvére rója meg azokat, a kik szaválásra voltak kitűzve, de nem jelentek meg.

A temesvári keresk. középisk. Jósika-önképzőköre február hó 24-én tartotta meg ez időszokban IV. rendes gyűlését, melyre versenyszavalat ki volt tűzve. A komoly szavalatra hatan pályáztak. A bírálbizottság, mely Hinterseer U. III. o. t., Löwenherz Zs. III. o. t. titkár, és Süßman Miksa II. o. t. tagokból állott, az első díjat nem adta ki, a második díjat pedig Koch Aladárnak II. o. t. odaítélte. A vig szavalatra pályázott három, kik közül Weisz Ferencz nyerte el a második díjat. Az első itt sem adták ki. A hátramaradt díjakra (20 korona) újra hirdettetett versenyszavalat. — A kör V. rendes gyűlését f. h. 2-án tartotta meg, tek. Pálosy Dénes felügyelő tanár úr jelenlétében. Első pontnak Hinterseer U. elszavalt Vörösmarty «Az úri hölgyhöz» cz. költeményét, mit a kör a jelesek közé sorozott. Azután Süßmann M. «A szeszgyártásról» tartott szakelőadást. Tudomásul vétetik. Schönberger A. elszavalt «A volapük» cz. monologot, mely szavalat «elégéses» (3. fokú) sorozatot nyert. A pályaművek bírálatára egy háromtagú bizottság küldetik ki. Végül elhatározta a kör, hogy az elnökség intézkedjen márczius 15-ének méltó megünneplésére. A jövő gyűlés márcz. 9-én lesz, a mikorra a versenyszaválás ki van tűzve.

Az újvidéki Vörösmarty önképzőkör 1895. febr. 23-án tartotta XIV. ülését Rakóczy Parchetich Vincze tanár úr vezetése alatt, a melynek lefolyása a következő volt.

A szent mise után 8 óra 53 perczkor vette kezdetét a 9 számból álló műsor, melynek elseje volt Raffai Sándor ifj. elnöknek a tagok üdvözlése után a főjegyzői jelentés vagyis a múlt gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása, a melynek hitelesítésére kiküldettek: Wáhl János VIII. o. t. és Stolcz Jákó VIII. o. t. 2. Titkári jelentés Jánosi Boldizsár VIII. o. t. titkár által. Sajnálataira jelenti, hogy 8 nap alatt csak 1 mű érkezett be. Címe: Oroszország története. Fordítás németből. Vezérelnök úr buzdítja a tagokat eddigi lankadatlan munkásságára. Majd titkár jelenti, hogy 3-an jelentkeztek szavalatra. 3. «Salamon átka» (Szász K.) szav. Kovács Imre István VI. o. t. Az elnök sikerültnek jelenti a szavalatot (I. fok) 4. Németh VIII. o. t. bírálta. «Magyar mondvilágunk» cz. értekezést a bíráló a zsengek tárába itéli. Szerzője: Stenifeld Felix Ottó VIII. o. t. A bírálatot Schweiger Zsigmond VIII. o. t. bírálta meg, a ki a bírálatot I. fokra érdemesíti. Majd a szerző felolvassa vezérelnök úr felszólítására művét, a mely méltón a milleniumi kiállításra kerülhet. (Éljen!) 5. «A sors» bir. Raffai Sándor VIII. o. t. a ki bírálatában kifejtette, hogy e mű esupán csak 3. fokra méltó. 6. Petőfi «Ha férfi vagy, légy férfi» cz. költeményét, szavalt Nagy János. Jóllehet egyszer megakadt, Spiller Oszkár VIII. o. t. haladást, míg ellenben Schweiger VIII. o. t. esökkenést lát Nagy János szavaltában. Németh VIII. o. t.-nak a gesztusok ellen van kifogása. — Elnök jóllehet III. fokra méltatja, vezérelnök úr méltónak találja a II. fokra 7. «A bírálókra» bir. Jánosi Aurél VIII. o. t. távollétében Radinetzky Béla VII. o. t. A mű felolvasásra (II. fok) itéltetik. Elnök II. fokát e műnek kifejtven, a jelígis levélke felbontatik. Szerzője: Schweiger Zsigmond VIII. o. t. 8. «Az öreg koldus» bir. Dietzgen Sándor pénztárnok. A költemény rövid bírálatban kifejezve a zsengek tárába (I. fok) itéltetik. A bírálat rövidségét gáncsolja Schweiger VIII. o. t., védi Steinfeld VIII. o. t., nézetével egyet ért vezérelnök úr is. A szerző: Radinetzky Béla VII. o. t. A kör vagyona 19 frt 30 kr. Együttal a tagok pontosabb fizetésre intetnek. Felszólaltak titkár és könyvtárnok. A gyűlés véget ért 10 óra előtt néhány perczcel.

A brassói róm. kat. főgymm. febr. hó 23-ikán tartotta 9-ik rendes gyűlését, következő tárgysorozattal: Neumann Róbert ifj. elnök VIII. o. t. megnyitja a gyűlést, mire Blecha Ödön, VIII. o. t. főjegyző felolvassa a múlt gyűlésről felvett jegyzőkönyvet Erre Major Valér VIII. o. t. szavaltja a «Harmincz

pénz»-t, Szász K.-tól kevés sikerrel, minék okát Buslig József vezető tanár úr a szavaló rekedtségének tudja be. Lengyel Miklós VII. o. t. szavalja. «A kis savoyard»-ot Ábrányi E.-től bírálói által egyszerűen véve tudomásul. Ezután Jánosz Gerő VIII. o. t. főszek. bemutatja az önk. kör. «Munkára fel» cz. lapjának megjelent VI. számát, mely egy «Petőfi» költeményt és egy «Szeszélyes» cz. elbeszélést, mindkettőt Schwarcz Gyula VII. o. t.-től tartalmaz; Jánosz G. némely kisebb hibáiktól és magyartalanságuktól eltekintve, mindkettőt elfogadja. A költemény és elbeszélés felolvasása után Konterveller Károly VI. o. t. szavalja «A bajnok nője»-t Bajzától, melyet a kör nem fogadott el. Utána Lázár Ernő VII. o. t. szavalja «Három árva» cz. költeményt Gyulai P.-től; szaválata fölött vita következett Weisz és Schwartz VII. o. tanulók közt, melyet az elnök előbbi javára döntvén el, a szavalt elvettett. Befejeztetvén a szavalók sora, felolvastatik a márcz. 15-iki ünnepély mikénti megtartásának megállapítása végett kiküldött nyolczas bizottság üléséről felvett jegyzőkönyv. Vezető tanár úr jeleníti, hogy az ifjusági könyvtár számára két új katalógus könyvet készített. A régiéket leírását pedig Schwartz Gy. VII. o. t. és Rotter Henrik V. o. t. vállalja el, kiknek ezért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatik meg. Elnök jelentést tesz a Szt. Imre egyesület javára rendezett gyűjtés 25 frtnyi eredményül. Végül vezető tanár úr szaválati pályázatot tűz ki az utolsó előtti gyűlésre. Ezzel a gyűlés névsorolvasással véget ért.

A debreczeni áll. főreáliskola február 23-an dr. Kardos Albert s Lichtmann Imre ifj. elnök vezetése alatt felolvasó ülést tartott. A jegyzőkönyv hitelesítése után Kohn Béla főjegyző jelentette be lemondását, a mit a közgyűlés éljenzések között nem fogadott el. Lichtmann Imre elnök ezután indítványt tett a márcz. 15-iki ünnepélyről, mely a kör a tanári kart is meghívja. Ezután szaválatok és felolvasások következtek, mire az ülés véget ért.

Szerkesztői üzenetek.

N. N. Bpest. Az írásról megismertük a pajkos előfizetőt. D. J. Eperjes. A tudósítás egy része idejét multá, tehát kihagytuk. Luszt F. Arad. Van köztük, a mi használható. Kérdéseket küldhet be ezentúl is, de jók legyenek ám! Hodás A. Szeged. Majd arra is rákerül a sor, 1564. előfizető. Szerkesztőségi titkot nem árulunk el. A feladatokat a mi vázlataink szerint kell csinálni, hisz ez bizonyítja leginkább, hogy az illető maga készítette. Varga Elemér. Debreczen. A szerkesztő arczképét a saját lapjában kiadni nem illik. Stein M. Szarvas. Gyűjtő-

«Kosmos» müintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-uteza 8.

ívet a kiadóhivataltól kérjen. Weisz A. Karczag. Most. Lövy S. N. Kanizsa. Lehet. Bergstein Zs. N. Kanizsa. Azt nem tudjuk. Tattárszky A. Kassa. A küldött tudósítás nem érdekli lapunk olvasót, eddig már az eredményt is megírhatta volna a matinéeről, mert mi már 10-én nem írhatjuk lapunkba azt, a mit márcz. 3-án fognak rendezni. A kért számokért forduljon a kiadóhivataltalhoz. Bauman J. Nyiregyháza. Ön is. Sacher G. Losonc. Miért ne? Schlesinger A. Makó. Kérdéseket nem közlünk, úgys kevés a helyünk. Iskolájuk oly kicsiny, hogy tudósítást arról nem is írhat. Ha valami igazán közérdekű dolgot ír, akkor közöljük. L. Sz. Győr. Lehet. Gödri B. Brassó. Van, az Egyetemi lapok úgy tudjuk, hogy 4 frt s heti lap. 2. Önképzőköri s egyéb érdekes tudósításokat küldeni. 3. Nincs, miért az? 4. Nem tudjuk, de ezt nem is ajánljuk; a levelezés helyett fejtse meg feladatainkat, vagy olvasson jó könyveket. Kerekes P. Eperjes. Az Eggenberger könyvkereskedés a Ferencziek terén van. — Esetleges elintézni valóját szívességből mi elvégezzük. Cziegler M. N.-B. A mult számban a lejárt pályázatok megfejtőinek neveit közöltük, de a szedő önkényüleg kihagyta. Ilyesmi gyakran megtörténik s higgye el, a szerkesztőt ez jobban bosszantja, mint az érdekelteket. Sok dologért kell a felelős szerkesztőnek tartani a hátát, amiről tudomása sínes, mert nem ülhet a szedő nyakán. Stern M. Losonc. Már miért haragudnánk valakire, a kit nem ismerünk? Hogy egyes dolgokra nem reflektálunk, sok oka van. Először is nagyon sok, néha 40—50 levelet kapunk naponként, hogy egy-egy levélben levő dolgok kikerültek ügyelmünk, nem csodálhatja; másodsor nekünk lapunk terjedelmével is számolnunk kell, mert ha pl. 30—40 önképzőköri tudósítást közölnénk, maguk az előfizetők mondanák, hogy a lap üres, mert csupa önképzőköri jelentés van benne; tehát úgy kell tennünk, hogy a kecske is jóllakjék, a kaposzta is megmaradjon. Az idejében érkező tudósítások, a mennyiben a rendelkezésünkre álló hely engedi, bele kerülnek a lapba, a többi elmarad. Hála Istennek, annyi már a mi derek tudósítónk, hogy nem hogy fizetnénk a tudósításért, de valamennyit, ha ők fizetnénk sem közölhetnénk. Iparkodunk lehetőleg úgy beosztani a dolgot, hogy egyszer minden intézetre rákerüljön a sor. Mi a tudósítást a nyomdába küldjük, ott beteszik, a mennyi befér, a többi elmarad. Hogy melyik marad ki, az az esetlegesség dolga. Azért ha valakinek a tudósítása kimarad, az ne minket okozzon s ne csüggedjen el, -- ha egyszer nem sikerül, sikerül máskor. Hej, hány dolga marad ki a szerkesztőnek is, a mire pedig azt mondja «muszáj bejönni!» S ha a szedő azt mondja rá, hogy «nincs hely», az ellen nincs appellátája még a szerkesztőnek sem. Maguk persze azt hiszik, hogy ha valami kimarad, akkor haragszunk. Dehogy, dehogy. Sch. F. Versei elég ügyesek, de nem válhatnak be, már tartalmuknál fogva sem. Ne népdalt írjon, hanem először más dolgokat próbáljon. K. S. Bpest. Az ötödik osztály magán olvasmányai legyenek: Kisfaludy S. regéi, Kisfaludy K. vig elbeszélései; Gyulai: Egy régi udvarház utolsó gazdája; Gyulai: Szilágyi és Hajmási; Eötvös: Körösi Csoma Sándor; Greguss-Beöthy: Balladák; Jókai: Új földesúr; Szabó Károly Anonymus fordítása.

Kiadóhivatali üzenetek.

Horvátszky Szabadka Talán azért nem kapja meg vasárnapon, mivel ezen napon a postát nem hordják ki. Tessék érte személyesen a postára menni. Goldfeder Henrik. N.-Várad. A lap rendszeren visszajön, tessék közelebbi címét velünk tudatni, akkor ez többé elő nem fordul.

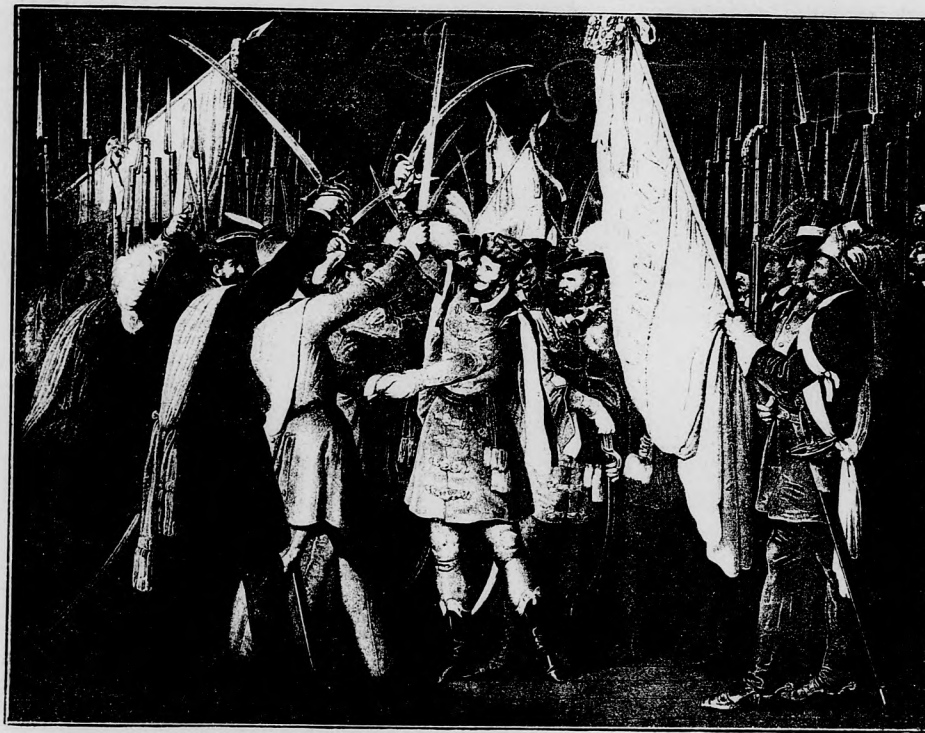
TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:		SZERKESZTI:		SZERKESZTŐSÉG	
Egész évre	4 frt.	Dr. RUPP KORNÉL		Budapest, IX., Lónyai-uteza 9.	
Fél évre	2 frt.	főgymnasiumi tanár.		KIADÓHIVATAL:	
Negyed évre	1 frt.	M megjelenik minden vasárnap.		Budapest, VI., Aradi-uteza 8. sz.	
		Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda részvenytársaság.		HIRDETÉSEK	
				felvetetnek és jutányosan számíttatnak.	

A SZABADSÁG ÜNNEPE.

Márczius 15-ike ünnepe a magyar nemzetnek, kell vésnie minden magyarnak, mert megtanulhatni a márcziusi időkből, mint kell szeretni a hazát igazán. Akkor a magyar ifjuság szive

A NEMZETŐRÖK ÜDVÖZLÉSE.

időkből e lapban. Az egyiknek a márcziusi dobant meg először a szabadság eszméért nemzetőrök lelkesen köszöntik egymást, a másikon pedig a negyvennyolcadiki márcziusi ifjuság nagynevű vezetőit láthatni. s ez az ifjuság mindjárt ki is vitta a sajtósabadságot. Lelekessdjünk azoknak a nagy hazafiaknak példáján, a kik akkor küzdöttek a hazáért!

Nagy idők voltak azok: emléküket szívébe